

JURYRAPPORTEN

NATIONALE STAALPRIJS 2022:

Utiliteitsbouw:

Museum Arnhem

Op de stuwwal balanceert de uitbreiding van Museum Arnhem naast de trotse koepel van de oorspronkelijke herensociëteit uit de 19e eeuw. Niet alleen kadert de museumuitbreiding een interessante buitenkamer af en neemt het als vanzelfsprekend zijn plaats in de omgeving in, ook voegt de nieuwe vleugel met zijn uitkraging een representatief symbolische waarde toe aan het museum als geheel. Het eindbeeld oogt zo licht, dat je bijna zou vergeten dat er constructief een krachterspel wordt geleverd. Het is de dienende rol van staal: onzichtbaar ingezet en zelden zo manifest. Al het staal is in de wanden opgenomen. Dat vergt denkwerk temeer omdat de vleugel flexibel moest zijn. Door een vernuftige uitvoeringsmethode te kiezen, ingenieurskunst in optima forma, is nieuw leven geblazen in een bijna no-go-project. De jury heeft veel waardering voor de gezamenlijke inspanning van de bouwpartners en kent de Staalprijs voor Utiliteitsbouw toe aan deze *tour de force*.

Industriebouw:

Bedrijfsgebouw Wila 'de Tool', Lochem

Introvert aan de buitenkant en extravert aan de binnenkant. Bij de nieuwbouw van Wila is sterk ingezet op de mens als gebruiker. Lof voor opdrachtgever en werkgever die uitvoerig en nadrukkelijk medewerkers heeft betrokken bij de planvorming. De open en flexibele opzet ondersteunt efficiënte werkmethoden. Er is veel aandacht gegeven aan daglichttoetreding en groenvoorzieningen, en aan contact; zichtlijnen van binnen naar buiten, en andersom, en van kantoor naar productie, en vice versa, bevorderen werkplezier en -prestatie. Door eenvoudige cosmetische ingrepen in gevel en ruimte-indeling is het maximale effect bereikt. Voor buitenaanval bij brand fungeert een ringsloot. De jury waardeert dat Wila met oog voor detail en veel aandacht voor de gebruiker tot stand is gekomen en belooft dit met de Staalprijs voor Industriebouw.

Woningbouw:

Het Platform, Utrecht

Met een indrukwekkende overgangsconstructie boven het busplatform is een nieuwe ondergrond gecreëerd voor een compleet woon- en werkgebouw. Gedicteerd door de onderliggende ov-logistiek, was staal het uitgelezen constructiemateriaal om op dit stukje NL zo'n fijnmazig multicomplex te kunnen plaatsen. Als een stapel bamboemandjes voegt dit bijzondere gebouw zich als het ware in een natuurlijk landschap in de overgang van station naar stad. Als het woord integraal mag worden gebruikt, is het wel bij Centraal Station Utrecht. De jury waardeert de grote variatie aan publieke en semipublieke buitenruimtes. Dit is een sterk voorbeeld van efficiënt ruimtegebruik in het

centrum van de stad zoals we vaker willen zien. Architect, constructeur, uitvoering en staalconstructiebedrijf acteerden buitengewoon. De binnentuin die als tijdelijk bouwterrein en opslaggebied diende met constructieve rooilijnen is ingenieus. Ook om de zorgvuldige uitvoering verdient Het Platform de Staalprijs voor Woningbouw 2022.

Infrastructuur:

Prins Clausbrug, Dordrecht

Als een ballerina verheft zich de Prins Clausbrug aan het Dordtse Wantij. Deze brug is niet alleen buitengewoon elegant, maar vergde ook het uiterste van de projectpartners, omdat het bindend architectonisch DO vroeg om een tolerantie-eis van slechts 5 mm. Voor de constructeurs betekende het vooral beheersen van de vervormingen en vermoeiing van de hoofdtraagconstructie, waarna het productie- en uitvoeringspersoneel het stokje overnam met ambachtelijkheid door 'onder hand' te lassen. De wijze waarop het bewegingsmechanisme van de brug werkt, is ongekend in Europa. Het is een beleving om de roterende balanceeract te zien. Een superieure prestatie die de Staalprijs voor Infrastructuur verdient, vanwege het bewegingsconcept, de ambitieuze vormgeving, de inventieve oplossingen en door het vakmanschap.

Karakteristieke stalen bouwdelen:

Nationaal Holocaust Namenmonument, Amsterdam

Met een onwaarschijnlijke precisie zijn grote roestvast stalen elementen boven de gemetselde muren van het Holocaust Namenmonument gebouwd. De ware functie van dit spektakel is van nederige aard, zoals de knieval van Willy Brandt ons leerde. Het monument is bedoeld om de meer dan 102.000 slachtoffers te herinneren, gemarkeerd in de bakstenen. De spiegelende bovenbouw is ter reflectie, maar voelt ondanks zijn gewicht niet dominant aan. Complimenten voor de productie en uitvoering dat zelfs met het beste timmermansoog geen afwijking laat zien. Alles is scherp onderzocht voor een kwalitatief monument: polijstwerk, detaillering van naden en puntstukken, bevestigingsmethode, nadenspel, constructieve koppelingen, wind en hinderlijke reflecties van het spiegelstaal. De Nationale Staalbouwprijs 2022 in deze categorie gaat, door de zorgvuldige uitvoering, naar dit indrukwekkende monument.

NATIONALE DUURZAAMHEIDSPRIJS STAAL 2022:

BioPartner 5, Leiden

BioPartner 5 is een duidelijke benchmark voor circulair bouwen, volgens de jury. Voor dit incubatorcenter met laboratoria en kantoorruimten is alles uit de kast gehaald. Door de juiste mensen en bouwpartners bijeen te brengen, is een aanstekelijke chemie ontstaan en de missie om te bouwen met al eerder gebruikte bouwmaterialen en grondstoffen, is met vlag en wimpel geslaagd. BioPartner 5 is 'Parijs'-bestendig: een assemblage van materialen met de laagst mogelijke CO2-voetafdruk. Het is de eerste grootschalige toepassing van het donorskelet-principe: de gebruikte bouwmaterialen zijn nooit eerder in zo'n volume opnieuw gebruikt. En:

het is ook nog demontabel. Dit laat zien wat we in de toekomst nodig hebben. Van idee tot exploitatie. BioPartner 5 is de terechte winnaar van de Duurzaamheidsprijs Staal!

DUIM VAN DE JURY:

Drie Woonsilo's Harbour club, Amsterdam

Van industrieel opslagvat zijn drie stalen wijnsilo's omgetoverd tot opgetilde luxe stadswoningen. Bedoeld als nieuw icoon voor het Cruquiuseiland, om de eilandgeschiedenis te bewaren, dwingt het beeld sympathie en een glimlach af. Opmerkelijk is het hergebruik van de industriële silo's, maar meer nog is het speelse en intrigerend maaiveldgebruik van een supersaai dak, dat met de silo's smoel geeft aan een herontwikkeld gebied. De woningen met drie verdiepingen staan op een gezamenlijk dakterras, en kijken uit over de haven, de oostelijke eilanden en het IJ. Een ultiem voorbeeld van creatief hergebruik.